

b K32/27⁸_{3/3}

K32/27

616 (2)

0-1b

AM/7/27

S.Noos.

1/3

pp. 1-3

Some domestic animals.

Diruiwa tse dingwe.

1

Mptsa ke seruiwa se se ratwang thata ke Basotho. Basadi o ka gumana ba e tlhoile ka mabaka a mabedi fa e utswa kapa e le ya morukguthlo. Fa mptsa e nanoga e tsentsha nama ka gae o tla gumana mosadi le yena a e tlhokomela go e tsholela sekgurumelong. Le fa e le bogale e sa utswa, mme e se na ditlogaemo e ya ratwa ka gore ga monna a se teng mosadi o itse gore monna wa bobedi o teng. E tla re fa go robalwa bosiu mosadi a ye alela letata la kgetsana fa monyako ga ntlu, jaana mosadi o tla robala diretlo di wetse. Fa basadi ba tlhoile mptsa e se nang lebelo ba e raya leina la gore ke modu kapa moja-ota.

2

Fa mptsa e utswa monna o leka go e alafa. Fa e eja mae a dikgogo monna o ye epela mudi wa mmilo a o lese o cmelle, fa o sa na go oma a o sile a batle lee a le phunye phatlhana, a tshole mmilo o sitsweng ka gare a tseye kotana a goduge ka gare. A tseye lee le a yo le baya fa pele ga mptsa, janong mptsa e tla le ja ka gore mudi wa mmilo ga o babe, fela ya le ja dikgang di fedile, ka moso fa e bona lee e ka se ka ya ba ya le ja; e name e gumane lee e le selo fela sa nageng. Go thwe pelo ya mptsa e name e ifale ka lee la mmilo. Basotho ba ba agileng dithabeng ba rua mptsa tse

3

ntsi, monna o ka fitlhela a na le tse pedi kapa tse tharo. Ba di rua ka baka la ditshwene tse ba jelang masimong letlhabula. Ka ntlha yeo dimptsa o gumana di tletse mabadi a ditshwene. Mptsa fa e lomilwe ke tshwene monna o tsaya boya ba tshwene a bo fise a tshole mosidi wa boya fa nthong ya mptsa, ntho ya mptsa e name e fole ka bonako. Ga monna a rata gore mptsa tsa gagwe di se ka tsa tlhwa di phunywa ke tshwene, fa di sa na go bolaya tshwene o ye kgola meno a mabedi. Janong a rwale tshwene a fitlhe a ye apeele dimptsa di eje. Ka moso dimptsa +se fa di tlhakana le

4

tshwene e ka se ka ya di ntsha mabadi, tla re e di loma meno a yona a rethefala mo tlalong la mptsa ka gore monna a kile a di iteela meno a tshwene fax setlhareng. Dimptsa gape ba bangwe ba di

bofella motsagare ko masimong go leta masimo. Fa mptsa e bofele-
twe tshimong ditshwene di boifa go tla ka tshimong. Go thwe fa
ditshwene di tla tswaba go tla tshimong monna e re a bolaille tshwene
ya tshadi a tseye tlalo la yona a le parake masimong ka dikgong.

Dimptsa gape batho ba ba agileng ba di ruetse go tsoma dinoko
le dithabadu bosiu. Monna fa a ya go tsoma bosiu o tla itisa go
5 fitlha bosiu gare, fa a bona gore janong kopa-dilallo e wetse
o tla tswa le mptsa tsa gagwe. Fa e le nako ya letlhabula o tla tse-
na ka masimo a ntse a tsoma, fa a sa di gumane o tla tsoma-tsoma
a boya a tlo robala. Ka moso o tla tsoga a yo tlhola majo a tsona
ka masimong a fa a fitlhela, o tla ka masa, le yena fa a yo go
tsoma o tla fapanya dinako go fitlhela a bolaya noko kapa tse pedi.

Fa e se nako tsa letlhabula monna e tla re a tsoma motsagare a
nna a lebella mafato a dinoko nageng. Fa a bone mafato a tsona
ke kwa tlang go tsomela teng bosiu, fa monna a ka re a tsoma
6 a tlhoka sengwe o tla batla fa mewolo ya tsona e leng. Monna e tla
re a tsoma a ya ko mewoleng a fitlha a tlhola fa di setse di tswile
go ya sela, fa di tswile o tla bona ka metlhala ya tsona janong
a name a batle golo go gong a gotse molele a itse pila gore ga
masa a nkgā dia boya. Fa di boya di tla fitlhela a ntse pila a bile
a thibile mowolo a bile a tshwere lerumo ka gore batsomi ba dinoko
ba tshola maruni le matsara, jaana o tla di bolaya a e ye
phonyogang ke ye e tshabileng. Jaanong fa motsomi a tloga fao o
thibolla mewolo gore tsa di tshabileng di tle di re di gakologelwa
7 go boya di tsene pila. Pholofolo e ngwe fa e bolailwe mptsa e
besetswa marogo a yona. Monna fa a ka re a tsoma a bolaya nakedi
pele o name a boele gae kag gore nakedi ga e phinyetse mptsa fela,
ga e se fa e ye lwantsha. Janong fela nakedi ya phinya mptsa di
tla nama tsa nkgā sephinya sa nakedi, dipholofolo tsa di tlhalefa
ka monko wo.

Katse ke phologotswana e ratelwang fela go bolaya magotlo. Ga
Mfatlha fa ba sa le Majweng katse e ne e sa itsiwe ke motlo, ba tli-
le ba bona katse fa Mmamudu e ruilwe ke Bakgatla Ba-Mosetlha le

8 Bagwadiba le wona Makgowa. E bile gona fa Mmamudu ke gona fa Matebele a Mfatlha a thomileng go bona lekgowa. Lekgowa la pele le ba le boneng ke Letsitla le tanne pere bona ba tanne dikgomo. E rile ba mmona ba mo opela, ba mo leleka ba re, "Ga se le bone Tshenami a feta mmametlho a kru'lu ke ne ke beile fa. Ga se le bone Tshenami a feta, ga se le bone Tshenami a feta mmametlho a kgutlu ke ne ke beile fa. Katse e na le botlholo fa e lela bosiu ka selelo se tshwanang le sa ngwana. Ka nako tse dingwe di ya kgobokana di lele ja ka banyana, fa di lela jaana go thwe di supa lesola la motho ko gongwe.

9 Katse ga e bolabolaiwe fela, Basotho ba re e ne e irele motho setlotlwane. Fa e bolaiwa e neelwa dimptsa di e bolaye kapa monna o e loka ka kgetseng a yo go e latlha nageng gore e timele legae e nne nageng. Katse e latlhlwng jaana fa e ntse nageng sebaka e fetola mmala e be tibe.

Fa mptsa kapa katse ya pholo e sa nne ga gabo yona e palela ko gongwe monga yona o laela gore ba e faole koo. Fa mptsa kapa katse e faotswe koo fa e leswa e tla tshabela ga beng, mme e ka se ka ya tshalaka le mme.

Fa mptsa e le boi e sa lome batho e ptsikitletswe fa menong ka kgalola, janong e tla re e bona motho meno a yona a baba ya rata fela go loma. Gape fa mptsa e gana go tsamaya le monna e re fa a e naya dijo a di gogole ka tlase ga lenao, fa mptsa e sa na go ja a e bitsa e ya dumela.

end 5616